

ΚΟΙΝΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΠΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ

Ο Οδηγός σας για την χάραξη
Πολιτικής και τον Σχεδιασμό για την
Κλιματική Αλλαγή

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ	4
1.1. Πλαίσιο και Σκοπός του Οδηγού & Κατανόηση των Προκλήσεων της Κλιματικής Αλλαγής στη Λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας	
2. ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ	7
2.1. Στρατηγικές Προσαρμογής και Μετριασμού της Κλιματικής Αλλαγής	
2.2. Πλαίσια Σχεδιασμού σε Τοπικό Επίπεδο	
2.2.1. Σχέδια Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ)	
2.2.2. Σχέδια αστικής ανθεκτικότητας	
2.2.3. Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ)	
2.2.4. Το REPowerEU στα Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας	
2.3. Στρατηγικές και Εργαλεία για την Κλιματική Προσαρμογή σε επίπεδο ΕΕ	
2.3.1. Εργαλείο Υποστήριξης της Προσαρμογής της Πλατφόρμας Climate-Adapt	
2.3.2. Εργαλεία της προσαρμογής του Συμφώνου των Δημάρχων	
2.3.3. Εργαλεία και Μηχανισμοί της Πράσινης Συμφωνίας για την Μετάβαση	
3. ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ	14
3.1. Βασικά Συμπεράσματα από Τοπικές Αρχές στη λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας	
4. ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ	18
4.1. Ο ρόλος του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής	
4.2. Καλές πρακτικές από την Τουρκία, την Ελλάδα και τη Βουλγαρία	
4.3. Καλές Πρακτικές για το Σχεδιασμό και την Εφαρμογή Δράσεων Μετριασμού της Κλιματικής Αλλαγής	
4.3.1. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Ενεργειακή Απόδοση	
4.3.2. Βιώσιμες Μεταφορές και Κινητικότητα	
4.4. Πρακτικά Παραδείγματα και Συστάσεις για Τοπικά Σχέδια Προσαρμογής	
4.4.1. Διαχείριση πλημμυρών και υδάτων.	
4.4.2. Μείωση της Θερμικής Καταπόνησης στο Αστικό Περιβάλλον	
4.4.3. Κυκλική Οικονομία και Διαχείριση Αποβλήτων	
5. ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ	25
5.1. Ενίσχυση της Θεσμικής Ικανότητας και της Ανταλλαγής Γνώσεων	
5.1.1. Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων	
5.1.2. Ευαισθητοποίηση του Κοινού και Κινητοποίηση της Κοινότητας	
5.2. Ενίσχυση των Διαδικασιών Πολιτικής και Σχεδιασμού	
5.2.1. Συμμετοχή Φορέων στον Σχεδιασμό για το Κλίμα	
5.2.2. Ενσωμάτωση των κλιματικών θεμάτων στις τοπικές πολιτικές	

5.3.Εφαρμογή Πρακτικών Μέτρων Προσαρμογής και Μετριασμού της Κλιματικής Αλλαγής.

- 5.3.1. Βιώσιμος Αστικός Σχεδιασμός και Ενεργειακή Απόδοση
- 5.3.2. Ποιότητα Αέρα και Έλεγχος Ρύπανσης
- 5.3.3. Βιώσιμη Διαχείριση Αποβλήτων και Κυκλική Οικονομία
- 5.3.4. Λύσεις Βιώσιμων Μεταφορών

5.4. Εξασφάλιση Οικονομικών και Ανθρώπινων Πόρων για τη Δράση για το Κλίμα

- 5.4.1. Πρόσβαση σε Εθνική και Διεθνή Χρηματοδότηση
- 5.4.2. Οικοδόμηση Ισχυρών Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα

5.5. Διευκόλυνση της Περιφερειακής και Διεθνούς Συνεργασίας

- 5.5.1. Ανταλλαγή Γνώσεων και Περιφερειακή Συνεργασία
- 5.5.2. Συμπράξεις με Ερευνητικά Ιδρύματα

01

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

STEP2CleanPlan

1.1. Πλαίσιο και Σκοπός του Οδηγού & Κατανόηση των Προκλήσεων της Κλιματικής Αλλαγής στη Λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας

Η περιοχή της Λεκάνης της Μαύρης Θάλασσας αντιμετωπίζει κρίσιμες κλιματικές προκλήσεις, όπως η αύξηση της θερμοκρασίας, οι απρόβλεπτες βροχοπτώσεις, η άνοδος της στάθμης της θάλασσας και η αυξανόμενη συχνότητα ακραίων καιρικών φαινομένων. Αυτοί οι κίνδυνοι απειλούν σοβαρά τις αστικές υποδομές, τη γεωργία, την παραγωγή ενέργειας και τη βιοποικιλότητα.

Για τους τοπικούς φορείς, η αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων απαιτεί ολοκληρωμένη κλιματική διακυβέρνηση που συνδυάζει τον μετριασμό (μείωση εκπομπών) και την προσαρμογή (διαχείριση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής). Ωστόσο, πολλοί δήμοι στερούνται της τεχνικής ικανότητας, των οικονομικών πόρων και του θεσμικού συντονισμού για την ανάπτυξη αποτελεσματικών κλιματικών πολιτικών.

Ο οδηγός αυτός παρέχει δομημένες, πρακτικές λύσεις βασισμένες στις ευρωπαϊκές βέλτιστες πρακτικές, στις τοπικές εμπειρίες στην Τουρκία, την Ελλάδα και τη Βουλγαρία και στις διεθνείς κλιματικές πολιτικές, για να βοηθήσει τους δήμους να σχεδιάσουν τη δράση τους για το κλίμα.

Ο οδηγός που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο του έργου **"ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΑΚΟΛΟΥΘΗΣΗ ΔΡΑΣΕΩΝ ΑΕΙΦΟΡΟΥ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ ΣΤΗ ΛΕΚΑΝΗ ΤΗΣ ΜΑΥΡΗΣ ΘΑΛΑΣΣΑΣ"**, **Step2CleanPlan**, το οποίο χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Interreg NEXT Black Sea Basin, στοχεύει στη βελτίωση της ικανότητας σχεδιασμού και παρακολούθησης των δήμων της Μαύρης Θάλασσας για βιώσιμες ενεργειακές και κλιματικές δράσεις.

Ο παρών **ΚΟΙΝΟΣ ΟΔΗΓΟΣ ΓΙΑ ΤΟΥΣ ΤΟΠΙΚΟΥΣ ΦΟΡΕΙΣ ΧΑΡΑΞΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ** λειτουργεί ως πρακτικό εργαλείο αναφοράς, συγκεντρώνοντας βασικά διδάγματα, εργαλεία και μέσα από τοπικές και ευρωπαϊκές εμπειρίες, καθώς και συστάσεις από διάφορους εμπλεκόμενους φορείς.

STEP2CleanPlan

Με την ενσωμάτωση της τοπικής τεχνογνωσίας με στρατηγικές και εργαλεία σε επίπεδο ΕΕ, ο οδηγός επιδιώκει να:

- Ενισχύσει την ανθεκτικότητα των δήμων στην κλιματική αλλαγή και την ικανότητά τους για ενεργειακό σχεδιασμό.
- Παρέχει δομημένες μεθοδολογίες για την ενίσχυση των μέτρων προσαρμογής και μετριασμού.
- Προωθήσει τη διασυνοριακή συνεργασία στον βιώσιμο αστικό σχεδιασμό και τη διακυβέρνηση.
- Διασφαλίσει την ευθυγράμμιση με τους στόχους της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας, του REPowerEU και των πρωτοβουλιών του Συμφώνου των Δημάρχων.

02

ΕΡΓΑΛΕΙΑ ΚΑΙ ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΙΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

STEP2CleanPlan**2.1. Στρατηγικές Προσαρμογής και Μετριασμού της Κλιματικής Αλλαγής**

Η επιτυχής εφαρμογή στρατηγικών προσαρμογής και μετριασμού της κλιματικής αλλαγής σε τοπικό επίπεδο εξαρτάται από την πρόσβαση στα κατάλληλα εργαλεία, μέσα και αποδεδειγμένες μεθοδολογίες. Στην Ευρώπη και στη Λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας, οι δήμοι έχουν αναπτύξει και δοκιμάσει διάφορα πλαίσια σχεδιασμού, εργαλεία υποστήριξης αποφάσεων και χρηματοδοτικούς μηχανισμούς για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της κλιματικής αλλαγής.

Αυτή η ενότητα αναδεικνύει τα βασικά μέσα άσκησης πολιτικής, τα χρηματοδοτικά εργαλεία και τους μηχανισμούς διακυβέρνησης που μπορούν να αξιοποιήσουν οι τοπικοί φορείς για να ενισχύσουν την κλιματική ανθεκτικότητα και να μειώσουν τις εκπομπές τους.

Με την κατανόηση αυτών των εργαλείων και μέσων, οι τοπικές αρχές μπορούν να ενισχύσουν την τεχνική τους ικανότητα, να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση και να εφαρμόσουν στρατηγικές βασισμένες σε τεκμηριωμένα δεδομένα, διασφαλίζοντας παράλληλα την ευθυγράμμιση των πολιτικών τους με τα εθνικά και ευρωπαϊκά πρότυπα.

Για να διασφαλιστεί η αποτελεσματική κλιματική διακυβέρνηση, οι τοπικές αρχές πρέπει να ευθυγραμμίσουν τις πολιτικές τους με βασικά ευρωπαϊκά και διεθνή πλαίσια:

- Την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία – η οποία στοχεύει σε κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, καθοδηγώντας επενδύσεις σε καθαρή ενέργεια, βιώσιμες μεταφορές και πράσινες βιομηχανίες.
- Το Σύμφωνο των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια – Μια σημαντική πρωτοβουλία που υποστηρίζει τους δήμους στην ανάπτυξη των Σχεδίων Βιώσιμης Ενέργειας και Κλίματος (SECAPs).
- Το σχέδιο REPowerEU – Επικεντρώνεται στην ενεργειακή αποδοτικότητα, την ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και τη μείωση της εξάρτησης από ορυκτά καύσιμα.
- Την Στρατηγική της ΕΕ για την Προσαρμογή στην Κλιματική Αλλαγή – Παρέχει καθοδήγηση για την ανθεκτικότητα των πόλεων μέσω λύσεων βασισμένων στη φύση, πολεοδομικού σχεδιασμού και διαχείρισης υδάτινων πόρων.

Κατανοώντας αυτά τα πλαίσια, οι δήμοι μπορούν να αναπτύξουν στρατηγικές προσαρμοσμένες στις τοπικές ανάγκες, εξασφαλίζοντας παράλληλα χρηματοδότηση και τεχνική υποστήριξη από την ΕΕ.

Οι δήμοι και οι τοπικές αρχές μπορούν να αξιοποιήσουν διάφορα πλαίσια σχεδιασμού, χρηματοδοτικά μέσα και τεχνικά εργαλεία για να σχεδιάσουν και να εφαρμόσουν αποτελεσματικές πολιτικές για το κλίμα και την ενέργεια.

STEP2CleanPlan

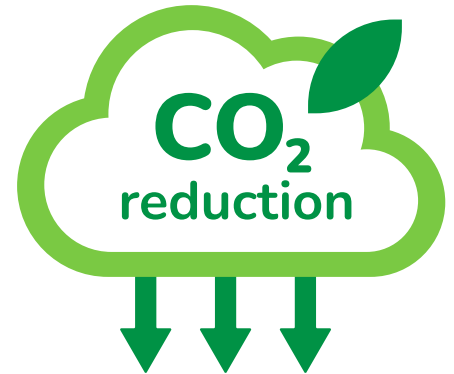
2.2. Πλαίσια Σχεδιασμού σε Τοπικό Επίπεδο

Οι τοπικές αρχές διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στην εφαρμογή στρατηγικών για το κλίμα και την ενέργεια. Στην περιοχή της Λεκάνης της Μαύρης Θάλασσας, οι δήμοι έχουν αναπτύξει διάφορες στρατηγικές για τη μείωση των εκπομπών άνθρακα, την αύξηση της ενεργειακής απόδοσης και την ενίσχυση της αστικής ανθεκτικότητας. Μερικά από τα πιο διαδεδομένα εργαλεία σχεδιασμού περιλαμβάνουν:

2.2.1. Σχέδια Δράσης για την Αειφόρο Ενέργεια και το Κλίμα (ΣΔΑΕΚ)

Τα ΣΔΑΕΚ αποτελούν βασικά εργαλεία πολιτικής στο πλαίσιο του Συμφωνου των Δημάρχων για το Κλίμα και την Ενέργεια, απαιτώντας από τους υπογράφοντες δήμους να:

- Διεξάγουν βασικές απογραφές εκπομπών.
- Αναπτύσσουν σχέδια δράσης για τη μείωση των εκπομπών CO₂, με στόχο την κλιματική ουδετερότητα έως το 2050, και να θέτουν ενδιάμεσους στόχους μείωσης για το 2030, σύμφωνα με τους Ευρωπαϊκούς στόχους.
- Να ενσωματώσουν στρατηγικές προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή στον δημοτικό σχεδιασμό.

Παράδειγμα: Ο Δήμος Καλαμαριάς (Ελλάδα) προσχώρησε στο Σύμφωνο των Δημάρχων και εκπόνησε το πρώτο του ΣΔΑΕ το 2013. Έως το 2019, πέτυχε μείωση εκπομπών κατά 24,9% σε σχέση με τα επίπεδα του 2010.

2.2.2. Σχέδια Αστικής Ανθεκτικότητας

Τα σχέδια αστικής ανθεκτικότητας αποσκοπούν στην ενίσχυση της ικανότητας των πόλεων να αντεπεξέρχονται και να ανακάμπτουν από διάφορες προκλήσεις, όπως φυσικές καταστροφές, κλιματική αλλαγή και κοινωνικοοικονομικές διαταραχές. Εστιάζουν στην ενίσχυση της προσαρμοστικής ικανότητας των αστικών συστημάτων, των κοινοτήτων και των θεσμών, ώστε να μπορούν να επιβιώσουν και να αναπτυχθούν παρά τις αντιξοότητες. Συνήθως περιλαμβάνουν:

- Αντιμετώπιση τοπικών κλιματικών κινδύνων, όπως πλημμύρες, καύσωνες και ατμοσφαιρική ρύπανση.
- Αύξηση της ανθεκτικότητας μέσω πράσινων υποδομών, ενεργειακά αποδοτικών κτιρίων και λύσεων βασισμένων στη φύση.

STEP2CleanPlan

Βασικά στοιχεία των σχεδίων αστικής ανθεκτικότητας:

- **Αξιολόγηση Κινδύνου:** Αναγνώριση και κατανόηση των κινδύνων και των τρωτών σημείων μιας πόλης, όπως σεισμοί, πλημμύρες ή οικονομικές κρίσεις.
- **Βελτίωση Υποδομών:** Ενίσχυση και αναβάθμιση κρίσιμων υποδομών, όπως οι μεταφορές, η ύδρευση και τα ενεργειακά δίκτυα, ώστε να αντέχουν σε διαταραχές.
- **Συμμετοχή της Κοινότητας:** Εμπλοκή των τοπικών κοινωνιών στον σχεδιασμό, διασφαλίζοντας ότι λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες και οι απόψεις τους, ενώ παράλληλα ενισχύεται η κοινωνική συνοχή.
- **Ετοιμότητα σε Καταστάσεις Έκτακτης Ανάγκης:** Ανάπτυξη και εφαρμογή σχεδίων έκτακτης ανάγκης, όπως συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης, διαδρομές εκκένωσης και στρατηγικές ανάκαμψης από καταστροφές.
- **Βιώσιμη Ανάπτυξη:** Προώθηση βιώσιμων χρήσεων γης, πράσινων χώρων και οικολογικών πρακτικών για τη μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος και την ενίσχυση της αστικής ανθεκτικότητας.
- **Πολιτικές και Διακυβέρνηση:** Δημιουργία πολιτικών και μηχανισμών διακυβέρνησης που στηρίζουν την ανθεκτικότητα και διασφαλίζουν τον συντονισμό μεταξύ διαφορετικών φορέων.

Παράδειγμα: Ο Δήμος Uzunköprü (Τουρκία) εκπόνησε το Σχέδιο Πράσινης Αστικής Ανθεκτικότητας για την αντιμετώπιση των φαινομένων θερμικής νησίδας και της αστικής ατμοσφαιρικής ρύπανσης.

STEP2CleanPlan

2.2.3. Σχέδια Βιώσιμης Αστικής Κινητικότητας (ΣΒΑΚ)

Τα ΣΒΑΚ είναι στρατηγικά σχέδια που στοχεύουν στη δημιουργία ενός πιο βιώσιμου και αποδοτικού συστήματος μεταφορών στις αστικές περιοχές, βελτιώνοντας την ποιότητα ζωής των κατοίκων και μειώνοντας το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των μετακινήσεων. Συνήθως προωθούν:

- Ηλεκτροκίνηση των δημόσιων μεταφορών
- Υποδομές φιλικές σε ποδηλάτες και πεζούς.
- Κίνητρα για οχήματα χαμηλών εκπομπών.

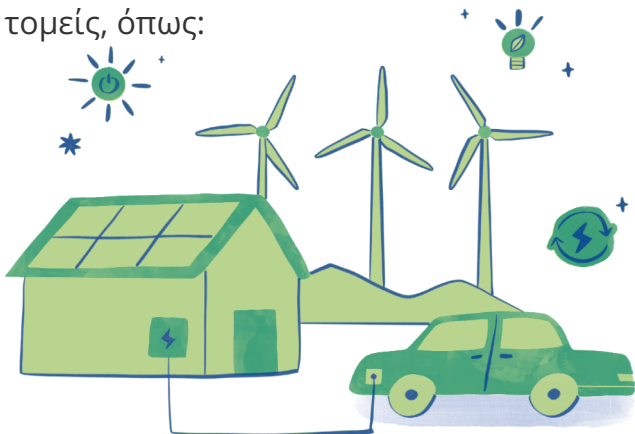

Παράδειγμα: Οι πόλεις Μπουργκάς και Βάρνα (Βουλγαρία) έχουν αναπτύξει «πράσινους διαδρόμους μετακίνησης» με εκτεταμένα δίκτυα ποδηλατοδρόμων.

2.2.4. Το REPowerEU στα Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας

Το REPowerEU είναι μια πρωτοβουλία στο πλαίσιο του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (RRF) της Ευρωπαϊκής Ένωσης, που στοχεύει στην αντιμετώπιση των προκλήσεων ενεργειακής ασφάλειας μετά την εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία. Επιδιώκει τη μείωση της εξάρτησης της ΕΕ από τα ρωσικά ορυκτά καύσιμα μέσω της βελτίωσης της ενεργειακής απόδοσης, της διαφοροποίησης των ενεργειακών πηγών και της επιτάχυνσης της καθαρής ενεργειακής μετάβασης.

Για την εφαρμογή του REPowerEU, τα κράτη μέλη έχουν ενσωματώσει ειδικά κεφάλαια REPowerEU στα υπάρχοντα εθνικά Σχέδια Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (ΣΑΑ). Τα κεφάλαια αυτά περιλαμβάνουν πρόσθετες μεταρρυθμίσεις και επενδύσεις σε βασικούς τομείς, όπως:

- Επέκταση της δυναμικότητας των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας (ηλιακή, αιολική, υδρογόνο).
- Βελτίωση της ενεργειακής απόδοσης σε κτίρια και βιομηχανίες.
- Ενίσχυση του κλιματικά έξυπνου αστικού σχεδιασμού και των υποδομών.

STEP2CleanPlan

2.3. Στρατηγικές και Εργαλεία για την Κλιματική Προσαρμογή σε επίπεδο ΕΕ

Αρκετές πανευρωπαϊκές πρωτοβουλίες παρέχουν οικονομική, τεχνική και στρατηγική υποστήριξη στους δήμους που επιδιώκουν την ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας και τη μετάβαση στην καθαρή ενέργεια.

2.3.1. Εργαλείο Υποστήριξης της Προσαρμογής της Πλατφόρμας Climate-Adapt

- Αναπτύχθηκε από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Περιβάλλοντος (ΕΕΑ).
- Παρέχει βήμα προς βήμα καθοδήγηση για:
 - i. Αξιολόγηση κινδύνων και ευπαθειών.
 - ii. Μεθοδολογίες ενσωμάτωσης πολιτικών.
 - iii. Πλαίσια παρακολούθησης επιδόσεων.

2.3.2. Εργαλεία της προσαρμογής του Συμφώνου των Δημάρχων

Υποστηρίζουν τους δήμους μέσω:

- Μοντέλων κλιματικού κινδύνου.
- Προτύπων έργων μετριασμού και προσαρμογής.
- Καθοδήγησης για πρόσβαση σε χρηματοδότηση (ευρωπαϊκές επιχορηγήσεις, εθνικά χρηματοδοτικά μέσα).

Παράδειγμα: Ο Δήμος Καλαμαριάς αξιοποίησε αποτελεσματικά το Σύμφωνο των Δημάρχων για την ανάπτυξη ενός ολοκληρωμένου σχεδίου αστικής ανθεκτικότητας.

2.3.3. Εργαλεία και Μηχανισμοί της Πράσινης Συμφωνίας για την Μετάβαση

Τα εργαλεία και οι μηχανισμοί για την μετάβαση της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας στοχεύουν να κάνουν την οικονομία και την κοινωνία της ΕΕ πιο βιώσιμη και κλιματικά ουδέτερη. Είναι σχεδιασμένα ώστε να υποστηρίζουν την βιώσιμη μετάβαση, παρέχοντας μεθοδολογίες για εθνικούς και περιφερειακούς φορείς. Η εργαλειοθήκη περιλαμβάνει ένα σύνολο μηχανισμών και ερωτήσεων ώστε να καθοδηγήσουν έναν στρατηγικό προβληματισμό και βοηθούν στην υλοποίηση της αυξημένης φιλοδοξίας της Ευρωπαϊκής Πράσινης Συμφωνίας. Περιλαμβάνει μέτρα για την υποστήριξη της καινοτομίας και την ανάπτυξης νέων τεχνολογιών που συμβάλλουν στην μετάβαση προς την βιωσιμότητα. Επιπλέον, υποστηρίζει εδαφικές προσεγγίσεις που λαμβάνουν υπόψη τοπικές στρατηγικές, δράσεις και συνθήκες για την επίτευξη των στόχων βιωσιμότητας.

STEP2CleanPlan

Ορισμένες βασικές πτυχές είναι:

- **Πολιτική Συνοχής:** Η εργαλειοθήκη επικεντρώνεται στον τρόπο με τον οποίο η πολιτική συνοχής μπορεί να υποστηρίξει τις μεταβάσεις κατά τον σχεδιασμό και την υλοποίηση των συμφώνων εταιρικής σχέσης και των προγραμμάτων. Δίνει προτεραιότητα στη διαθέσιμη στήριξη για τη χρηματοδοτική περίοδο 2021-2027, ώστε να διευκολυνθεί η μετάβαση σε μια κλιματικά ουδέτερη, πράσινη και κυκλική οικονομία.

- **Δίκαιη Μετάβαση:** Η εργαλειοθήκη τονίζει τη σημασία μιας δίκαιης μετάβασης, διασφαλίζοντας ότι τα οφέλη της Πράσινης Συμφωνίας μοιράζονται δίκαια και ότι κανείς δεν θα μείνει πίσω.
- **Ταμείο Καινοτομίας** – επενδύσεις σε τεχνολογίες χαμηλών εκπομπών άνθρακα και ανανεώσιμες πηγές ενέργειας.
- **Ταμείο Εκσυγχρονισμού** – στοχευμένη στήριξη για τον μετασχηματισμό του ενεργειακού τομέα. Αυτά τα εργαλεία και οι μεθοδολογίες στοχεύουν στο να βοηθήσουν τους υπεύθυνους λήψης αποφάσεων να εφαρμόσουν αποτελεσματικά την Ευρωπαϊκή Πράσινη Συμφωνία και να επιτύχουν μακροπρόθεσμους στόχους βιωσιμότητας.

03

ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ ΑΠΟ ΤΟΠΙΚΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΕΣ ΕΜΠΕΙΡΙΕΣ

STEP2CleanPlan

3.1. Βασικά Συμπεράσματα από Τοπικές Αρχές στη Λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας

Η κοινή ανάλυση των προσπαθειών κλιματικού σχεδιασμού στην Τουρκία, την Ελλάδα και τη Βουλγαρία από τους τέσσερις εταίρους ανέδειξε κοινά δυνατά σημεία, προκλήσεις και ευκαιρίες.

Πίνακας 1: Συγκριτική ανάλυση των τοπικών δυνατοτήτων

Περιοχή	Δυνατά Σημεία	Αδυναμίες	Ευκαιρίες	Απειλές
Uzunköprü (Τουρκία)	Χρηματοδοτούμενα από την ΕΕ κλιματικά έργα, νέο Τμήμα Κλιματικής Αλλαγής	Χαμηλή επίγνωση για τα ΣΔΑΚ Περιορισμένη συμμετοχή	Αύξηση συμμετοχής ενδιαφερόμενων μερών, πράσινες επενδύσεις	Τρωτότητα σε πλημμύρες, καύσωνες
Καλαμαριά (Ελλάδα)	Αναλυτικά σχέδια δράσης για το κλίμα (ΣΔΑΚ, ΣΑΕΚ, ΣΒΑΚ)	Γραφειοκρατικές καθυστερήσεις, περιορισμένη ενσωμάτωση της πολιτικής	Ευθυγράμμιση με την Πράσινη Συμφωνία, επέκταση της πράσινης κινητικότητας	Αυξημένος κίνδυνος πλημμυρών
Μπουργκάς & Βάρνα (Βουλγαρία)	Υψηλή ευαισθητοποίηση για το κλίμα, ισχυρή πολιτική υποστήριξη	Περιορισμένη τεχνική ικανότητα των δήμων	Επέκταση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και των πράσινων μεταφορών	Ακραία καιρικά φαινόμενα

STEP2CleanPlan

Κοινές προκλήσεις για όλους τους εταίρους

1. Ασυνεπής παρακολούθηση κλιματικών δεδομένων

- Πολλοί δήμοι δεν διαθέτουν τυποποιημένα εργαλεία για την καταγραφή της ενεργειακής κατανάλωσης, των εκπομπών και των κλιματικών κινδύνων.
- **Λύση:** Υιοθέτηση ενιαίων πλαισίων συλλογής και ανάλυσης δεδομένων.

2. Περιορισμένη πρόσβαση σε χρηματοδότηση για κλιματικά έργα

- Οι μικρότεροι δήμοι δυσκολεύονται να εξασφαλίσουν ευρωπαϊκή και εθνική χρηματοδότηση.
- **Λύση:** Ενίσχυση της πρόσβασης σε ευρωπαϊκά προγράμματα επιχορηγήσεων και επενδυτικές πλατφόρμες.

3. Ανάγκη για ισχυρότερη περιφερειακή συνεργασία

- Οι κλιματικές πολιτικές παραμένουν κατακερματισμένες μεταξύ διαφορετικών διοικητικών επιπέδων
- **Λύση:** Δημιουργία μηχανισμών διασυνοριακής συνεργασίας για ανταλλαγή γνώσης.

Συμπεράσματα

Οι εμπειρίες που παρουσιάζονται σε αυτήν την ενότητα, αναδεικνύουν τη σημασία του δομημένου σχεδιασμού, της συμμετοχής των ενδιαφερόμενων φορέων και της ανταλλαγής γνώσεων για την προώθηση της τοπικής κλιματικής δράσης. Οι μελέτες από τους δήμους Uzunköprü (Τουρκία), Καλαμαριάς (Ελλάδα) και Μπουργκάς & Βάρνας (Βουλγαρία) δείχνουν πως οι τοπικές αρχές μπορούν να αξιοποιήσουν υφιστάμενα ευρωπαϊκά πλαίσια, χρηματοδοτικά εργαλεία και τεχνικούς πόρους για την εφαρμογή βιώσιμων πολιτικών.

Καθώς οι πόλεις και οι περιφέρειες εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν εξελισσόμενους κλιματικούς κινδύνους, οι υπεύθυνοι χάραξης τοπικής πολιτικής πρέπει να παραμείνουν προσαρμοστικοί, συνεργάσιμοι και προνοητικοί. Τα διδάγματα που αντλήθηκαν από επιτυχημένα δημοτικά έργα στην Ευρώπη υπογραμμίζουν ότι η επένδυση στην ανάπτυξη ικανοτήτων, η αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων για την παρακολούθηση και η προώθηση συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα είναι απαραίτητες για τη μακροπρόθεσμη κλιματική ανθεκτικότητα.

Προχωρώντας προς τα εμπρός, οι τοπικές αρχές θα πρέπει να επικεντρωθούν στην υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών, στην ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας και στη συνεχή επικαιροποίηση των στρατηγικών τους ώστε να ευθυγραμμίζονται με τους διεθνείς στόχους για το κλίμα.

Με τον τρόπο αυτό, οι δήμοι μπορούν να μετατρέψουν τις κλιματικές προκλήσεις σε ευκαιρίες για βιώσιμη αστική ανάπτυξη και οικονομική μεγέθυνση.

04

ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΟΝ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΜΕΤΡΙΑΣΜΟΥ ΤΗΣ ΚΛΙΜΑΤΙΚΗΣ ΑΛΛΑΓΗΣ

STEP2CleanPlan

Ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής απαιτεί ολοκληρωμένο σχεδιασμό, καινοτόμες λύσεις και συντονισμένη δράση σε διάφορα επίπεδα διακυβέρνησης.

Οι τοπικές κυβερνήσεις διαδραματίζουν κρίσιμο ρόλο στην εφαρμογή αποτελεσματικών στρατηγικών για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, την προώθηση της αειφόρου ενέργειας και την ενίσχυση της κλιματικής ανθεκτικότητας.

Στην ενότητα αυτή παρουσιάζονται δοκιμασμένες καλές πρακτικές από τοπικές και ευρωπαϊκές εμπειρίες, οι οποίες αναδεικνύουν επιτυχημένες πολιτικές μετριασμού του κλίματος, πρωτοβουλίες για τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, λύσεις βιώσιμης αστικής κινητικότητας και μοντέλα κυκλικής οικονομίας. Αντλώντας από τις εμπειρίες των δήμων της Τουρκίας, της Ελλάδας και της Βουλγαρίας, αυτές οι μελέτες παρέχουν πρακτικές γνώσεις για τον αποτελεσματικό σχεδιασμό, τη χρηματοδότηση και τη συμμετοχή των ενδιαφερόμενων μερών για τη δράση για το κλίμα.

Με την ανάλυση αυτών των καλών πρακτικών, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να εντοπίσουν επεκτάσιμες λύσεις, να υιοθετήσουν καινοτόμα μέσα πολιτικής και να ενσωματώσουν τις στρατηγικές μετριασμού του κλίματος στα σχέδια αστικής και περιφερειακής ανάπτυξης. Αυτά τα παραδείγματα από τον πραγματικό κόσμο υπογραμμίζουν τη σημασία των συμπράξεων δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, της συμμετοχής της κοινότητας και της διασυνοριακής συνεργασίας για την επίτευξη μακροπρόθεσμων στόχων βιωσιμότητας.

STEP2CleanPlan

4.1. Ο ρόλος του μετριασμού της κλιματικής αλλαγής

Ο μετριασμός της κλιματικής αλλαγής αποσκοπεί στη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου και στην ελαχιστοποίηση των επιπτώσεων της κλιματικής αλλαγής με τη μετάβαση σε ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, βιώσιμες μεταφορές και πρακτικές κυκλικής οικονομίας. Παρακάτω, επισημαίνουμε αποτελεσματικές καλές πρακτικές από δήμους και οργανισμούς στην Τουρκία, την Ελλάδα και τη Βουλγαρία.

4.2. Καλές πρακτικές από την Τουρκία, την Ελλάδα και τη Βουλγαρία

Οι ακόλουθες βέλτιστες πρακτικές μοιράστηκαν από δημοτικούς εταίρους και εμπειρογνώμονες που συμμετείχαν στο έργο Step2CleanPlan, μεταξύ άλλων:

Ανατολική ΑΕ (Ελλάδα)

Ένας φορέας που υποστηρίζει τους δήμους στην ανάπτυξη σχεδίων δράσης για τη βιώσιμη ενέργεια και το κλίμα

Δήμος Uzunköprü (Τουρκία)

Πρωτοπόρος σε πρωτοβουλίες για τη διαχείριση των αποβλήτων και την ενσωμάτωση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

Περιφερειακή κυβέρνηση Μπουργκάς (Βουλγαρία)

Υποστήριξη πρωτοποριακών πρωτοβουλιών σε στρατηγικές αστικής προσαρμογής, αντιπλημμυρική προστασία και πρωτοβουλίες για πράσινες μεταφορές.

Ένωση BIO NETWORK (Βουλγαρία)

Μια εμβληματική ΜΚΟ στον τομέα των αγροτικών δήμων, που προσθέτει αξία στον υγιεινό τρόπο ζωής και την προστασία του περιβάλλοντος

STEP2CleanPlan

4.3. Καλές Πρακτικές για το Σχεδιασμό και την Εφαρμογή του Δράσεων Μετριασμού της Κλιματικής Αλλαγής

Σε αυτό το κεφάλαιο παρουσιάζονται δοκιμασμένες πρακτικές μετριασμού της κλιματικής αλλαγής που έχουν εφαρμοστεί από δήμους και οργανισμούς.

4.3.1. Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας και Ενεργειακή Απόδοση

Καλή Πρακτική 1: Δημοτικά προγράμματα ηλιακής ενέργειας

Παράδειγμα: Δήμος Uzunköprü, Τουρκία

ΤΙ ΕΓΙΝΕ;	ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ
<p>Εγκαταστάθηκαν φωτοβολταϊκά πάνελ (600 πολυκρυσταλλικά πάνελ, 250W το καθένα) στη δημοτική εγκατάσταση επεξεργασίας νερού.</p> <p>Έγινε επέκταση της δυναμικότητας σε 1,600kW το 2024.</p> <p>Επιτεύχθηκε 40% μείωση του δημοτικού κόστους της ηλεκτρικής ενέργειας.</p>	<p>Απαιτήθηκε χρηματοδότηση από την ΕΕ και το κράτος για την κάλυψη του κόστους εγκατάστασης.</p> <p>Υπήρχε υψηλή δημόσια αποδοχή λόγω μείωσης των δημοτικών δαπανών</p>

Καλή Πρακτική 2: Ενεργειακά αποδοτικά δημόσια κτήρια

Παράδειγμα: Δήμος Καλαμαριάς, Ελλάδα
Συνεισφορά εταιρών: Ανατολική ΑΕ

ΤΙ ΕΓΙΝΕ;	ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ
<p>Ανάπτυξη σχεδίου ενεργειακής απόδοσης κτιρίου (ΣΕΑΚ)</p> <p>Καθορισμός συγκεκριμένου σχεδίου για την ενεργειακή αναβάθμιση επιλεγμένων δημοτικών κτιρίων.</p> <p>Η εκτιμώμενη εξοικονόμηση ενέργειας, από τις προτεινόμενες ενεργειακές αναβαθμίσεις είναι 1.850.800 kWh, μειώνοντας το αποτύπωμα άνθρακα της Καλαμαριάς κατά 372 tn CO₂e</p>	<p>Ο ΣΕΑΚ παρείχε μια ολοκληρωμένη χαρτογράφηση των κτιρίων και των χαρακτηριστικών τους στο Δήμο Καλαμαριάς και διευκρίνισε τις ενέργειες που πρέπει να γίνουν προκειμένου ο Δήμος να μειώσει την ενεργειακή του κατανάλωση.</p>

STEP2CleanPlan

4.3.2. Βιώσιμες Μεταφορές και Κινητικότητα

Καλή Πρακτική 3: Σχέδιο βιώσιμης αστικής κινητικότητας (ΣΒΑΚ)

Παράδειγμα: Δήμος Καλαμαριάς, Ελλάδα

ΤΙ ΕΓΙΝΕ;	ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ
Αναπτύχθηκε ένα ΣΒΑΚ, δημιουργώντας σενάρια και προτείνοντας λύσεις προωθώντας πιο βιώσιμες μεταφορές στο Δήμο με έμφαση στην κινητικότητα χαμηλών εκπομπών.	Υπάρχει μεγάλη ανάγκη να δοθεί έμφαση στην αναβάθμιση των δημόσιων μεταφορών και στη δυναμική αύξηση των εναλλακτικών μέσων μετακίνησης (π.χ. ποδήλατο)

4.4. Πρακτικά Παραδείγματα και Συστάσεις για Τοπικά Σχέδια Προσαρμογής

Το κεφάλαιο αυτό επικεντρώνεται στην προσαρμογή των αστικών υποδομών, της διαχείρισης των υδάτων και των συστημάτων δημόσιας υγείας.

4.4.1. Διαχείριση πλημμυρών και υδάτων

Καλή Πρακτική 4: Αστικοί υγροβιότοποι για την πρόληψη των πλημμυρών

Παράδειγμα: Δήμος Μπουργκάς, Βουλγαρία
Συνεισφορά εταιρών: Τοπική μονάδα για την αειφορία και την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή

ΤΙ ΕΓΙΝΕ;	ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ
Αποκατάσταση υγροτόπων για τη μείωση των αστικών πλημμυρών. Ενσωματωμένοι αισθητήρες έξυπνης διαχείρισης νερού.	Η χρηματοδότηση της ΕΕ κάλυψε το 60% του κόστους του έργου. Οι συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα βελτίωσαν τη βιωσιμότητα του έργου.

STEP2CleanPlan

4.4.2. Μείωση της Θερμικής Καταπόνησης στο Αστικό Περιβάλλον

Καλή Πρακτική 5: Λύσεις Πράσινης Αστικής Ανθεκτικότητας

Παράδειγμα: Δήμος Uzunköprü, Τουρκία

ΤΙ ΕΓΙΝΕ;	ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ
<p>Δημιουργία ενός χάρτη θερμικών νησίδων της πόλης, και υλοποίηση πράσινων παρεμβάσεων για την προώθηση της ψύξης του αστικού περιβάλλοντος. Μία περιοχή πρασίνου (πάρκο) θα αναπτυχθεί στο πλαίσιο του έργου Πράσινης Αστικής Ανθεκτικότητας (Green Urban Resilience).</p>	<p>Η χρηματοδότηση της ΕΕ κάλυψε το 90% του κόστους του έργου. Η μείωση της θερμοκρασίας στο αστικό περιβάλλον μπορεί να επιτευχθεί μέσω πράσινων παρεμβάσεων που καθοδηγούνται από ανάλυση δεδομένων, όπως οι χάρτες θερμικών νησίδων.</p>

4.4.3. Κυκλική Οικονομία και Διαχείριση Αποβλήτων

Καλή Πρακτική 6: Μοντέλο μηδενικών αποβλήτων και κυκλικής οικονομίας

Παράδειγμα: Δήμος Uzunköprü, Τουρκία
Συνεισφορά εταιρών: Zero Waste Project (Τουρκία)

ΤΙ ΕΓΙΝΕ;	ΔΙΔΑΓΜΑΤΑ
<p>Επίτευξη βασικού επιπέδου πιστοποίησης μηδενικών αποβλήτων. Καθιέρωση σημείων ανακύκλωσης μπαταριών σε σχολεία και χώρους εργασίας.</p>	<p>Μεγάλη συμμετοχή του κοινού λόγω εκστρατειών ευαισθητοποίησης. Απαιτήθηκαν συνεχή οικονομικά κίνητρα για τις επιχειρήσεις.</p>

Παρατηρήσεις

Οι καλές πρακτικές που περιγράφονται σε αυτή την ενότητα καταδεικνύουν ότι οι τοπικές προσπάθειες μετριασμού του κλίματος μπορούν να έχουν αντίκτυπο και να είναι οικονομικά βιώσιμες, όταν καθοδηγούνται από στρατηγικό σχεδιασμό, τεχνολογική καινοτομία και ισχυρή διακυβέρνηση. Οι εμπειρίες από την Καλαμαριά (Ελλάδα), το Uzunköprü (Τουρκία) και την Περιφερειακή Κυβέρνηση Μπουργκάς και Βάρνας (Βουλγαρία) που παρουσιάστηκαν από την Ένωση BIO NETWORK καταδεικνύουν πώς οι δήμοι μπορούν να υλοποιήσουν με επιτυχία έργα ενεργειακής απόδοσης, πρωτοβουλίες πράσινων υποδομών και πολιτικές βιώσιμων μεταφορών με μετρήσιμα αποτελέσματα.

Ένα βασικό συμπέρασμα από αυτές τις πρακτικές είναι ότι δεν υπάρχει μια προσέγγιση που ταιριάζει σε όλους - οι στρατηγικές πρέπει να προσαρμόζονται στις τοπικές ανάγκες, τους πόρους και τα κοινωνικοοικονομικά πλαίσια. Οι επιτυχημένοι δήμοι αξιοποίησαν τα χρηματοδοτικά προγράμματα της ΕΕ, τις εθνικές πολιτικές και τις τοπικές συμπράξεις για να προωθήσουν τα προγράμματα δράσης τους για το κλίμα.

Όσον αφορά το μέλλον, η κλιμάκωση αυτών των καλών πρακτικών, η προώθηση της ανταλλαγής γνώσεων και η εξασφάλιση συνεπούς παρακολούθησης και αξιολόγησης θα είναι ζωτικής σημασίας για τη διατήρηση της προόδου. Οι τοπικές κυβερνήσεις πρέπει να συνεχίσουν να συνεργάζονται διασυνοριακά, να επενδύουν σε καινοτόμες λύσεις για το κλίμα και να εμπλέκουν τις κοινότητες στη συνδιαμόρφωση βιώσιμων αστικών περιβαλλόντων.

Μαθαίνοντας από αυτές τις εμπειρίες, οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής μπορούν να ενισχύσουν τα πλαίσια μετριασμού του κλίματος και να συμβάλουν στην παγκόσμια μετάβαση προς ένα μέλλον με χαμηλές εκπομπές άνθρακα και ανθεκτικότητα.

05

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΚΑΙ ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΟΠΙΚΑ ΣΧΕΔΙΑ ΠΡΟΣΑΡΜΟΓΗΣ

STEP2CleanPlan

Καθώς οι επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής γίνονται όλο και πιο σοβαρές και απρόβλεπτες, ο τοπικός σχεδιασμός προσαρμογής είναι απαραίτητος για την ενίσχυση της αστικής ανθεκτικότητας, την προστασία των κοινοτήτων και τη διαφύλαξη κρίσιμων υποδομών. Οι δήμοι πρέπει να αναπτύξουν προσαρμοσμένα σχέδια προσαρμογής που να αντιμετωπίζουν συγκεκριμένους κλιματικούς κινδύνους, όπως οι πλημμύρες, οι καύσωνες, οι ξηρασίες και η διάβρωση των ακτών, εξασφαλίζοντας παράλληλα μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα και οικονομική σταθερότητα.

Ενώ η προηγούμενη ενότητα παρέχει πρακτικά παραδείγματα επιτυχημένων στρατηγικών προσαρμογής από δήμους της Τουρκίας, της Ελλάδας και της Βουλγαρίας, καταδεικνύοντας πώς οι τοπικές κυβερνήσεις έχουν ενσωματώσει στις πολιτικές τους εκτιμήσεις κλιματικών κινδύνων, τη δέσμευση των ενδιαφερομένων μερών και καινοτόμες λύσεις υποδομών, με μελέτες περιπτώσεων που αναδεικνύουν τη σημασία των λύσεων που βασίζονται στη φύση, των πρωτοβουλιών διαχείρισης υδάτων, των τεχνικών μείωσης της αστικής θερμότητας και των μέτρων ετοιμότητας για καταστροφές, οι βασικές συστάσεις είναι υψίστης σημασίας για τη βιώσιμη πρόοδο.

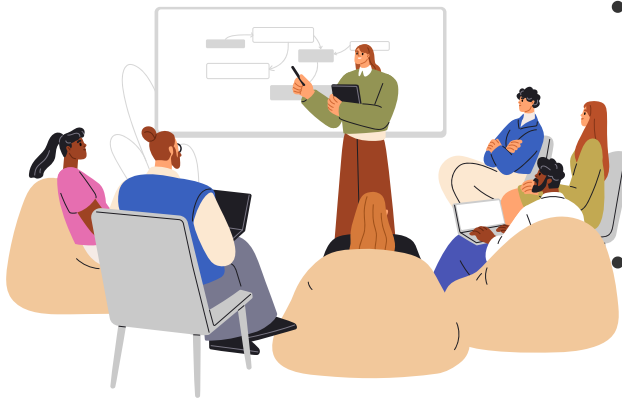
Στην παρούσα ενότητα περιγράφονται βασικές συστάσεις προς τους υπεύθυνους χάραξης πολιτικής για τη βελτίωση του σχεδιασμού, της χρηματοδότησης και της εφαρμογής των τοπικών σχεδίων προσαρμογής. Αξιοποιώντας τα επιστημονικά δεδομένα, την περιφερειακή συνεργασία και τη συμμετοχή πολλών ενδιαφερομένων, οι δήμοι μπορούν να αναπτύξουν αποτελεσματικές στρατηγικές προσαρμογής που προστατεύουν τους ευάλωτους πληθυσμούς, διασφαλίζουν την περιβαλλοντική βιωσιμότητα και υποστηρίζουν την οικονομική ανάπτυξη.

STEP2CleanPlan

5.1. Ενίσχυση της Θεσμικής Ικανότητας και της Ανταλλαγής Γνώσεων

5.1.1. Εκπαίδευση και Ανάπτυξη Δεξιοτήτων

- Διεξαγωγή περιοδικής κατάρτισης για ειδικούς από αρμόδιους φορείς για την εξοικείωση τους με τα κανονιστικά πλαίσια και τις δράσεις που σχετίζονται με τις πολιτικές για το κλίμα και την βιωσιμότητα
- Διοργάνωση προγραμμάτων ανταλλαγής και εργαστήρια για την ανταλλαγή εμπειριών από επιτυχημένα έργα προσαρμογής και μετριασμού κλιματικής αλλαγής
- Ενθάρρυνση δημοσίων λειτουργών και δημοσίων υπαλλήλων για τη συμμετοχή τους σε διεθνή προγράμματα κατάρτισης σχετικά με την εκτίμηση κλιματικού κινδύνου, τον βιώσιμο αστικό σχεδιασμό και την ενεργειακή απόδοση.

5.1.2. Ευαισθητοποίηση του Κοινού και Κινητοποίηση της Κοινότητας

- Διεξαγωγή ενημερωτικών εκστρατειών για την εκπαίδευση του κοινού σχετικά με τις υφιστάμενες πολιτικές για το κλίμα, τις πρωτοβουλίες βιωσιμότητας και τους νομικούς κανονισμούς.
- Αξιοποίηση ψηφιακών εργαλείων, μέσων κοινωνικής δικτύωσης και δημόσιων πλατφορμών για την κοινοποίηση νέων σχετικά με το κλίμα, πετυχημένα παραδείγματα και εξελίξεων στην πολιτική
- Διοργάνωση κοινοτικών φόρουμ και εργαστηρίων για τη συμμετοχή των πολιτών σε συζητήσεις σχετικά με τις τοπικές κλιματικές προκλήσεις και λύσεις.

STEP2CleanPlan

5.2. Ενίσχυση των Διαδικασιών Πολιτικής και Σχεδιασμού

5.2.1. Συμμετοχή Φορέων στον Σχεδιασμό για το Κλίμα

- Εξασφάλιση της ενεργού συμμετοχής ειδικών στη δημιουργία σχεδίων δράσης για το κλίμα, κανονιστικών εγγράφων και δημοτικών πολιτικών.
- Ενθάρρυνση των δήμων να συστήσουν συμβουλευτικές επιτροπές για το κλίμα, στις οποίες θα συμμετέχουν εκπρόσωποι από τον ακαδημαϊκό χώρο, τις επιχειρήσεις, τις ΜΚΟ και τις τοπικές κοινότητες.
- Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ δημοσίων φορέων και ενδιαφερόμενων του ιδιωτικού τομέα για τον σχεδιασμό καινοτόμων λύσεων για την προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή.

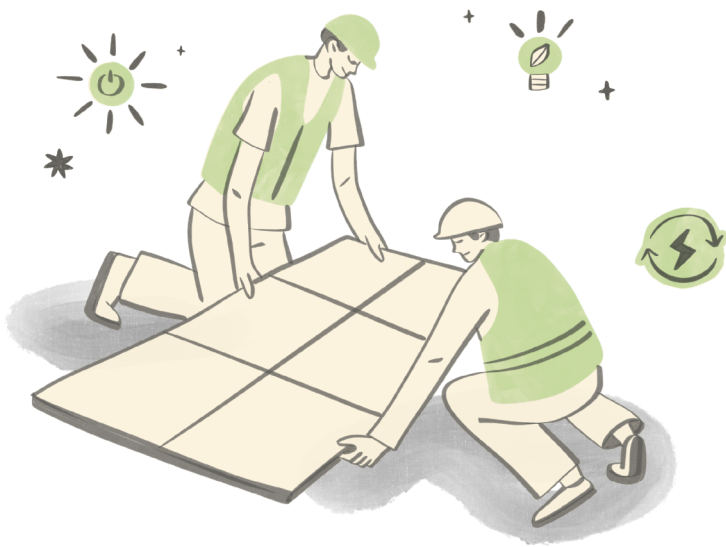
5.2.2. Ενσωμάτωση των κλιματικών θεμάτων στις τοπικές πολιτικές

- Ενσωμάτωση των στρατηγικών προσαρμογής στην κλιματική αλλαγή και μετριασμού της κλιματικής αλλαγής στον αστικό σχεδιασμό, την ανάπτυξη των μεταφορών και την παροχή δημοτικών υπηρεσιών.
- Προτεραιοποίηση στην κλιματική ανθεκτικότητα στις πολιτικές χρήσης γης, στους κανονισμούς δόμησης και στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων.
- Ευθυγράμμιση των τοπικών σχεδίων δράσης με τις εθνικές πολιτικές και πολιτικές της ΕΕ, εξασφαλίζοντας τη συνοχή στη βιώσιμη ενέργεια και την προστασία του περιβάλλοντος

STEP2CleanPlan

5.3. Εφαρμογή Πρακτικών Μέτρων Προσαρμογής και Μετριασμού της Κλιματικής Αλλαγής

5.3.1. Βιώσιμος Αστικός Σχεδιασμός και Ενεργειακή Απόδοση

- Προώθηση της υιοθέτησης ενεργειακά αποδοτικών τεχνολογιών σε δημοτικά κτίρια, δημόσιες υποδομές και οικιστικές περιοχές
- Υποστήριξη την εφαρμογής έξυπνων ενεργειακών λύσεων, όπως συστήματα ηλιακής ενέργειας, αποθήκευση ενέργειας και οδοφωτισμός LED
- Αξιολόγηση και έλεγχος της αποτελεσματικότητας των προτύπων πράσινων κτιρίων, των στρατηγικών παθητικού σχεδιασμού και των βιώσιμων δομικών υλικών.

5.3.2. Ποιότητα Αέρα και Έλεγχος Ρύπανσης

- Εισαγωγή και αξιολόγηση των επιπτώσεων των βιώσιμων πρακτικών και των καινοτόμων τεχνολογιών που αποσκοπούν στη μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
- Εφαρμογή προληπτικών και κυρωτικών μέτρων για την αντιμετώπιση των παραβιάσεων που συμβάλλουν στην επιδείνωση της ποιότητας αέρα.
- Ενθάρρυνση τη χρήσης καθαρών καυσίμων, συστημάτων θέρμανσης υψηλής απόδοσης και φίλτρων καμινάδων για τη μείωση των εκπομπών σωματιδίων στις αστικές περιοχές.

STEP2CleanPlan

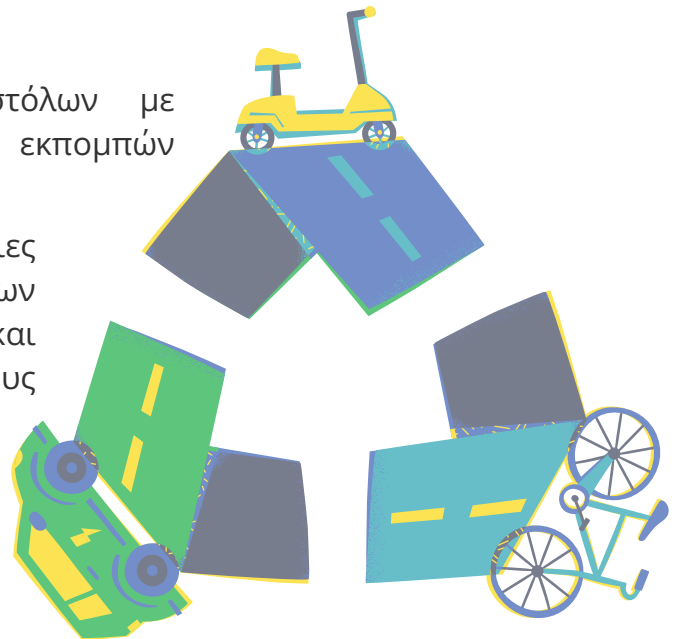
5.3.3. Βιώσιμη Διαχείριση Αποβλήτων και Κυκλική Οικονομία

- Ανάπτυξη ολοκληρωμένων στρατηγικών μείωσης των αποβλήτων, με την προώθηση της ανακύκλωσης, της κομποστοποίησης και των τεχνολογιών μετατροπής των αποβλήτων σε ενέργεια.
- Ενθάρρυνση δημοτικών συνεργασιών με επιχειρήσεις για τη δημιουργία μοντέλων κυκλικής οικονομίας που ελαχιστοποιούν την παραγωγή αποβλήτων.
- Ενίσχυση της κανονιστικής επιβολής για τη διασφάλιση της ορθής διάθεσης των βιομηχανικών και επικίνδυνων αποβλήτων.

5.3.4. Λύσεις Βιώσιμων Μεταφορών

- Εκσυγχρονισμός των δημοτικών στόλων με προτεραιότητα στα οχήματα χαμηλών εκπομπών και στα ηλεκτρικά οχήματα.
- Εφαρμογή βελτιώσεων στις δημόσιες συγκοινωνίες, συμπεριλαμβανομένων διευρυμένων δικτύων λεωφορείων και τραμ, αστικών χώρων φιλικών προς τους πεζούς και ποδηλατοδρόμων.
- Εισαγωγή ζωνών χαμηλών εκπομπών (LEZ) για τον περιορισμό της ρύπανσης από τα οχήματα σε πυκνοκατοικημένες περιοχές.

STEP2CleanPlan

5.4. Εξασφάλιση Οικονομικών και Ανθρώπινων Πόρων για τη Δράση για το Κλίμα

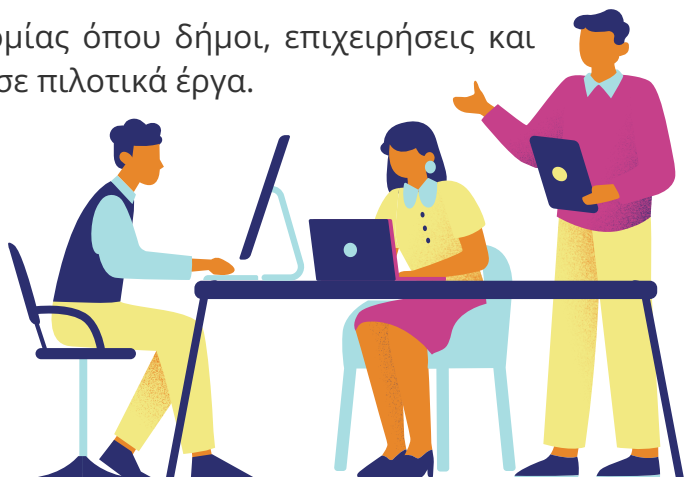
5.4.1. Πρόσβαση σε Εθνική και Διεθνή Χρηματοδότηση

- Ενεργή αναζήτηση χρηματοδοτικής υποστήριξης από τα προγράμματα της ΕΕ Green Deal, Horizon Europe και τις επιχορηγήσεις τοπικής ανάπτυξης.
- Ενθάρρυνση των δήμων να αξιοποιήσουν τις συμπράξεις δημόσιου και ιδιωτικού τομέα (ΣΔΙΤ) για τη χρηματοδότηση έργων βιωσιμότητας μεγάλης κλίμακας.
- Διευκόλυνση της πρόσβασης σε μηχανισμούς χρηματοδότησης του κλίματος, συμπεριλαμβανομένων των προγραμμάτων πίστωσης άνθρακα και των πράσινων ομολόγων.

5.4.2. Οικοδόμηση Ισχυρών Συμπράξεων Δημόσιου και Ιδιωτικού Τομέα

- Δημιουργία εταιρικών σχέσεων με επιχειρήσεις, ερευνητικά ιδρύματα και οργανώσεις της κοινωνίας των πολιτών για τη συνδιαμόρφωση λύσεων για το κλίμα.
- Ενθάρρυνση της εταιρικής συμμετοχής σε τοπικές πρωτοβουλίες για το κλίμα μέσω κινήτρων, φορολογικών πλεονεκτημάτων και προγραμμάτων πιστοποίησης.
- Ανάπτυξη κόμβων κλιματικής καινοτομίας όπου δήμοι, επιχειρήσεις και ερευνητές μπορούν να συνεργαστούν σε πιλοτικά έργα.

STEP2CleanPlan

5.5. Διευκόλυνση της Περιφερειακής και Διεθνούς Συνεργασίας

5.5.1. Ανταλλαγή Γνώσεων και Περιφερειακή Συνεργασία

- Ενίσχυση της διασυνοριακής συνεργασίας για τις προκλήσεις που σχετίζονται με το κλίμα, ιδίως εντός της περιοχής της λεκάνης της Μαύρης Θάλασσας.
- Ενθάρρυνση των δήμων να ενταχθούν σε διεθνή δίκτυα, όπως το Σύμφωνο των Δημάρχων, για να έχουν πρόσβαση σε τεχνική βοήθεια και ευκαιρίες χρηματοδότησης.
- Οργάνωση κοινών πρωτοβουλιών με γειτονικές περιοχές για την αντιμετώπιση κοινών κλιματικών κινδύνων, όπως η διαχείριση των πλημμυρών, η διάβρωση των ακτών και η ενεργειακή ασφάλεια.

5.5.2. Συμπράξεις με Ερευνητικά Ιδρύματα

- Συνεργασία με πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα για το κλίμα για την ανάπτυξη επιστημονικά τεκμηριωμένων συστάσεων πολιτικής.
- Προώθηση της λήψης αποφάσεων με βάση τα δεδομένα μέσω αξιολογήσεων της κλιματικής τρωτότητας και της μοντελοποίησης σεναρίων.
- Ενθάρρυνση ευκαιριών πρακτικής άσκησης και έρευνας για νέους επαγγελματίες σε τομείς που σχετίζονται με το κλίμα

Επίλογος

Ένα από τα βασικά σημεία από την ερευνητική και αναλυτική εργασία του έργου Step2CleanPlan είναι ότι τα τοπικά σχέδια προσαρμογής πρέπει να βασίζονται σε δεδομένα, να έχουν επίκεντρο την κοινότητα και να είναι οικονομικά βιώσιμα. Οι επιτυχημένοι δήμοι έχουν χρησιμοποιήσει αξιολογήσεις κλιματικού κινδύνου, συστήματα έγκαιρης προειδοποίησης και έργα πράσινων υποδομών για να

αντιμετωπίσουν τις πιο πιεστικές περιβαλλοντικές προκλήσεις τους.

Η πρόοδος, η ενίσχυση της διαδημοτικής συνεργασίας, η διασφάλιση της πρόσβασης στη χρηματοδότηση για το κλίμα και η προώθηση της συνεργασίας των ενδιαφερομένων θα είναι ουσιαστικής σημασίας για την κλιμάκωση των προσπαθειών προσαρμογής.

Εφαρμόζοντας συστάσεις βασισμένες σε στοιχεία και μαθαίνοντας από επιτυχημένες πρωτοβουλίες, οι υπεύθυνοι φορείς μπορούν να αναπτύξουν ισχυρές και εφαρμόσιμες στρατηγικές προσαρμογής που προστατεύουν τις κοινότητες, ενισχύουν την ανθεκτικότητα του οικοσυστήματος και συμβάλλουν στους στόχους βιώσιμης ανάπτυξης.

Η προσαρμογή δεν είναι απλώς μια απάντηση στην κλιματική αλλαγή - είναι μια ευκαιρία να χτίσουμε πιο βιώσιμες και ανθεκτικές στο κλίμα πόλεις. Λαμβάνοντας αποφασιστικά μέτρα σήμερα, οι δήμοι μπορούν να προετοιμαστούν για μελλοντικές κλιματικές αβεβαιότητες, διασφαλίζοντας παράλληλα ένα ασφαλέστερο και ευημερές μέλλον για τις κοινότητές τους.

Ο τρέχων οδηγός που αναπτύχθηκε από κοινού παρέχει έναν οδικό χάρτη για τους τοπικούς φορείς χάραξης πολιτικής για την ενίσχυση της κλιματικής διακυβέρνησης, του σχεδιασμού προσαρμογής και μετριασμού. Υιοθετώντας στρατηγικές βασισμένες σε στοιχεία και διατομεακές συνεργασίες, οι δήμοι μπορούν να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα στο κλίμα, να εξασφαλίσουν χρηματοδότηση και να δεσμεύσουν τις κοινότητες σε πρωτοβουλίες βιωσιμότητας.

Στοιχεία Επικοινωνίας Εταίρων Έργου

Uzunkopru Municipality Administration
Cumhuriyet Mahallesi, 19 Mayıs Blvd
NO:160 22200 Uzunkopru-Edirne
Republic of Türkiye
<https://uzunkopru.bel.tr/>
yaziisleri@uzunkopru.bel.tr

ANATOLIKH A.E. Αναπτυξιακός
Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
1ο χλμ. Θέρμης - Τριαδίου 57001
Θεσσαλονίκη, Ελλάδα
www.anatoliki.gr
info@anatoliki.gr

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Областна администрация Бургас

District Government Burgas
"Tsar Petar" 1 8000 Burgas
Republic of Bulgaria
<https://www.bs.government.bg/>
governor@bs.government.bg

Association BIONetwork
1, Gagata street Krivini village
9123 Varna, Republic of Bulgaria
www.bionet.bg
office@bionet.bg

www.facebook.com/Step2CleanPlan
www.instagram.com/Step2CleanPlan
www.x.com/Step2CleanPlan

STEP2CleanPlan, BSB00004

Uzunkopru Municipality Administration

Cumhuriyet Mahallesi, 19 Mayıs Blvd No:160 22200 Uzunkopru-Edirne
Republic of Türkiye
<https://uzunkopru.bel.tr/>
yaziisleri@uzunkopru.bel.tr

Ημερομηνία δημοσίευσης: Απρίλιος 2025

Η ευθύνη για το περιεχόμενο αυτού του υλικού είναι του/των συγγραφέα/ων.
Το περιεχόμενο αυτού του υλικού δεν αντιπροσωπεύει απαραίτητα την επίσημη θέση της
Ευρωπαϊκής Ένωσης.
Επιτρέπεται η αναπαραγωγή, με την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή και να αναφέρονται
τυχόν αλλαγές

Το Πρόγραμμα Interreg NEXT για τη λεκάνη της Μαύρης Θάλασσας χρηματοδοτείται από την
Ευρωπαϊκή Ένωση μέσω του Μηχανισμού Γειτονίας, Ανάπτυξης και Διεθνούς Συνεργασίας
(NDICI) και από τις συμμετέχουσες χώρες:
Αρμενία, Βουλγαρία, Γεωργία, Ελλάδα, Μολδαβία, Ρουμανία, Τουρκία και Ουκρανία.